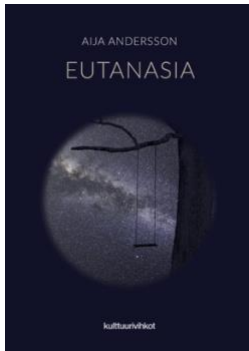

Aija Andersson: Eutanasia

Aija Andersson: Eutanasia. Helsinki: Kulttuurivihkot, 2022.

Teksti Mia Öblom

Kuin tarhaisi villieläimet

Eutanasia on kirjailija Aija Anderssonin toinen runoteos. Teoksessa nousee esiin osittain samoja aiheita kuin esikoisessa *Amputaatio* (2021) – luopuminen, hyväksyminen ja vakavan sairauden kanssa eläminen. Kirjassa uppoudutaan lopun ja jäähyväisten teemoihin. Kokoelma on edeltäjäänsä nähden tyyliään hieman hillitympi, mutta Anderssonin ääni tulee selkeästi myös tässä teoksessa esiin. Runot ovat paikoittain leppoisia ja humoristisia, paikoittain poliittisia ja kantaaottavia ja paikoittain vakavia ja pysäyttäviä.

Eutanasiassa keskiössä on maailmankaikkeuden suuruus ja ihmisen hentous. Kirja kuvastaa yhden vuoden mittaista jäähyväistarinaa. Andersson tuo kauniisti esiin luonnon ja ihmisen välistä suhdetta – vai voisiko sanoa, että ihminen ja luonto yhdistyvät teoksessa vastavuoroiseksi kokonaisuudeksi? Kuvakielessä toistuvat laajat avaruusmaisemat sekä arkisemmat asiat, kuten sairaalaympäristö. Teos on jaettu seitsemään osaan, ja jokaisen osion aloittaa lainaus joltakin taiteilijalta. Runot ovat monin paikoin lyhyitä ja riisuttuja, ainakin verrattuna aikaisempaan kokoelmaan.

Evoluutio / syvältä alhaalta avaruudesta / Maan joet muistuttavat verisuonia / joiden jokivarsilla, soluväliaineessa / miljardit pikku muurahaiset / pohtivat omia murheitaan / ihonalaiskerroksissa, / solugalakseissa / kiertolaiset jakautuvat, / toimittavat askareitaan

Eutanasiassa kuoleman teema ja luopuminen ovat vahvasti läsnä. Samaan aikaan runoista välittyvät myös läsnäolo ja elämänhalu. Kuolemaa käsitellään kerroksittain – realistisella ja pelkistetyllä tavalla ja myös metaforien avulla koristeellisemmin.

Kuolema tehdään tavallaan näkyväksi, ei elämän vastakohtana vaan sen myötäeläjänä. Tässä Andersson onnistuu mielestäni hienosti. *Eutanasia*-kokoelmassa kuolemaa ei pyritä pienentämään tai ymmärtämään vaan pikemminkin tarkastelemaan. Jotkin kuvat ovatkin varsin selkeitä ja osuvia ja sisältävät luopumisen paradoksaalisuuden:

“luopuminen on kuin tarhaisi villieläimet”

Olisin toivonut kokoelmalta hieman pidempiä sukelluksia siihen vakavaan ja koskettavaan, joka tuo kokoelmaan syvyyttä. Mielestäni kokonaisuus olisi myös toiminut ilman lainauksia muilta taiteilijoilta. Lainaukset vievät minut hetkeksi pois teoksen ytimeistä ja runojen tarjoamasta mielenmaailmasta. Kokoelma on kuitenkin yhtenäisempi ja tarinallisempi kuin edeltäjänsä, mikä antaa teokselle tarvittavaa jatkuvuutta.

Myös tässä teoksessa tehdään näkyväksi ja kyseenalaistetaan ihmisen ja terveydenhuollon välistä suhdetta. Tärkeänä näyttäytyy se, kuinka merkityksellisiä lyhyet inhimilliset kohtaamiset voivat olla.

Niin kuin edeltäjänsä on myös tämä Anderssonin toinen teos koskettava. Sitä voidaan käyttää esimerkiksi menetyksen ja kuoleman käsittelyyn – ja myös elämän merkityksellisyyden tarkasteluun kirjallisuusterapeuttisessa työskentelyssä.

*entä jos metastaaosit / estävät kartan laatimisen / etenee äänihuulihalvaus /
enkö pysty enää kuiskaamaan / kuinka paljon rakastan*

Aija Andersson ja runoteoksensa *Eutanasia*.
(Kuva: Silja Mäki)

Tekstin kirjoittaja Mia Öblom on psykologi ja tunnefokusoituun työskentelyyn suuntautunut terapeutti.